

Bioloog en tv-presentator Freek Vonk gebeten door haai

Aai nooit een haai. Daar is Freek Vonk, Nederlands bekendste bioloog ook achter gekomen. Hij werd onlangs op het eilandje Bimini in zijn rechterarm gebeten door een Caribische rifhaai. Inmiddels gaat het beter met Vonk, al heeft hij wel zo'n honderd hechtingen in zijn arm en is de huid in zijn onderarm nog niet hersteld. Hij blijft optimistisch: 'Ik hoop jullie allemaal binnenkort weer met mijn rechterarm een grote 'haai five' te kunnen geven.'

Vonk met opgestoken duim in ziekenhuis.

Sharksrule

Op Facebook vertelde Vonk wat hem is overkomen: 'Voor een nieuw televisieprogramma waren we Caribische rifhaaien aan het onderzoeken bij het eilandje Bimini. Deze vriendelijke haaien zijn, net als eigenlijk alle haaien, ongevaarlijk voor mensen. Toch ging het mis. Een van de haaien heeft een vergissing gemaakt en nam een grote hap uit mijn rechterbovenarm. Ik wist direct: dit is foute boel.' Op een van de foto's die Vonk deelt, is de afdruk van een haaiengebit duidelijk zichtbaar. Na het incident is de bioloog per traumahelikopter afgevoerd naar een ziekenhuis op het vasteland van Miami en is hij geopereerd. 'Na een 3 uur durende operatie, waarbij ik volledig onder narcose ben gebracht, en meer dan 100 hechtingen, kan ik nu weer mijn duim omhoog doen,' schrijft hij na zijn operatie op zijn Facebookpagina. 'Van de chirurg weet ik inmiddels dat er is niks vitaals is geraakt, de pezen en spieren in mijn rechterbovenarm zijn grotendeels in orde. Ik kan mijn hand, vingers, en mijn arm normaal bewegen.'

Nu, een aantal dagen later, blijkt dat Vonk toch wel enige schade heeft opgelopen, doordat de zenuwen in zijn onderarm zijn beschadigd. Hij heeft nog steeds geen gevoel in de huid van zijn onderarm. De bekende tv-bioloog blijft voorlopig nog in het ziekenhuis in Miami, ook omdat er nog steeds een behoorlijke kans op een infectie bestaat. Via Facebook laat hij weten dat alle wonden zijn gehecht en dat dat heel goed is gegaan. 'Onvoorstelbaar hoe mooi dit is gelukt,' schrijft Vonk, 'zeker gezien het feit dat mijn bovenarm aan stukken lag en ik zelfs mijn spieren zag zitten!' Zijn liefde voor haaien heeft Vonk in ieder geval niet verloren door het incident, want hij sluit zijn bericht af met de tekst #Sharksrule.

Waakzaamheid geboden

Vonk noemt de rifhaai, die een lengte van drie meter kan bereiken, vriendelijk en eigenlijk ongevaarlijk voor mensen. Rifhaaien hebben inderdaad weinig behoefte aan mensenvlees; ze voeden zich met vissen, roggen en grote krabben. Toch is volgens haaienexpert Pepijn Kamminga, verbonden aan het museum Naturalis in Leiden, altijd waakzaamheid geboden als menselijke wezens het territorium van de haai betreden. 'Mensen zijn nooit het bewuste doel van haaien, maar het blijven toppredatoren en de meeste aanvallen worden verklaard doordat de persoon leek op een prooi van een haai, zoals een rob of zeehond.'

Vanwege het onvoorspelbare gedrag dat haaien kunnen vertonen, worden in Diergaarde Blijdorp in Rotterdam strikte veiligheidsmaatregelen gehanteerd om de beesten te verzorgen. 'Als wij het Oceanium ingaan om de tunnel schoon te maken, dan zijn we altijd met z'n drieën,' zegt Marjolein van Klei, die al vijf jaar de haaien, waaronder een aantal rifhaaien, in Blijdorp verzorgt. 'Eén van ons blijft

aan de kant en heeft een telefoon in zijn hand waarmee hij contact houdt met iemand van de afdeling. De andere twee gaan het water in, maar slechts één voert de noodzakelijke werkzaamheden uit en de ander zwemt mee voor de veiligheid. Die persoon heeft een lange stok in zijn handen waarmee de dieren verdreven kunnen worden als ze echt dichtbij komen, iets wat in de praktijk eigenlijk nooit gebeurt.'

45

Grote risico's

Dat tv-biologen soms grote risico's nemen, bleek eerder al met de Australische dierenkenner Steve Irwin (bijnaam: The Crocodile Hunter). Met hem liep het niet goed af, want in 2006 werd hij tijdens opnames

50

gestoken door een giftige pijlstaartrog. Hij werd recht in zijn hart geraakt en overleed ter plekke. Ook de Amerikaanse natuurliefhebber en documentairemaker Timothy Treadwell kwam ongelukkig aan zijn einde. Zijn liefde voor grizzlyberen, die hij in Alaska van zeer dichtbij filmde, werd hem uiteindelijk fataal. Hij viel in 2003 ten prooi aan de klauwen van een hongerige bruine beer.

55

Maakt Vonk dezelfde fout door te dicht bij dieren te komen? Vonk zelf benadrukt op Facebook dat het incident met de rifhaai een ongelukkige samenloop van omstandigheden is. 'Ik heb gewoon ontzettend pech gehad. Velen hebben op deze locatie met deze haaien gedoken. In de 27 jaar dat het Sharklab hier onderzoek doet, is dit nooit eerder gebeurd.'

60

Gedragsbioloog Karel ten Cate zei een paar jaar geleden dat Vonk op expedities voorzichtiger moet zijn. 'Hij weet wel wat hij doet, maar de kijkers ook? Van sommige dieren moet je vaststellen dat ze er niet zijn om als huisdier te aaien. Dat lijkt mij óók een belangrijke boodschap.'

65

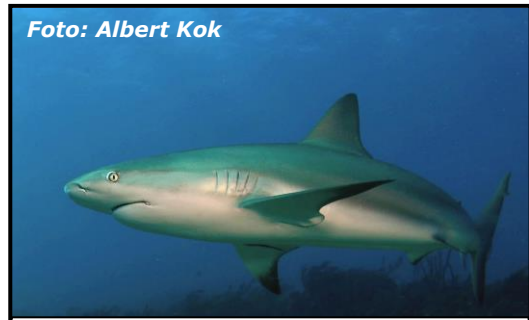
Hoogleraar Johan van Leeuwen van Wageningen Universiteit vindt Freek Vonk een fantastische bioloog die zowel in het veld als in laboratoriumsituaties vooruitstrevend onderzoek heeft gedaan. 'Hij heeft daarnaast met zijn tv-optredens de biologie in de etalage gezet. Maar ik ben er geen voorstander van om dieren uit hun leefomgeving te halen en in de studio te presenteren. En als Freek het oerwoud bezoekt, mag het van mij ietsje minder Indiana Jones-achtig. Het is gewoon niet nodig.'

Vonk zegt zelf op zijn Facebookpagina: 'Mijn grote passie is en blijft jullie te laten zien hoe mooi de wereld is en dat zal ik altijd blijven doen'.

70

Naar: www.volkskrant.nl, www.trouw.nl, NOS.nl

Foto: Albert Kok

Een Caribische rifhaai heeft Vonk gebeten.